

YRKESUTBILDADE PERSONER FINNS I VARDAGEN FÖR VAR OCH EN AV OSS

AMKE

AMMATTIOSAAMISEN KEHITTÄMISYHDISTYS

AMKE:S MEDDELANDEN OM RIKSDAGSVALET

- Ungdomars baskunskaper och förmögenhet att studera i fokus
- Kompetensutvecklingen behöver sina resurser
- Forsknings-, utveckling- och innovationsverksamheten är en del av yrkesutbildningen
- Ett omfattande nätverk för yrkesutbildning är en förutsättning för områdenas livskraft
- I arbetsrelaterad invandring behövs yrkesutbildade personer
- Mer än 60 procent av personerna i arbetsför ålder ska delta i utbildning varje år
- Digitaliseringen ändrar utbildningen och arbetslivet
- Yrkesutbildade personer har nyckelroll i hållbar utveckling och grön övergång

UNGDOMARS BASKUNSKAPER OCH FÖRMÅGA ATT STUDERA I FOKUS

Personer som påbörjar yrkesutbildningen ska ha tillräckliga kunskaper, kompetens och studiefärdigheter för att uppnå de yrkeskunskaper som krävs för arbetslivet samt förmågan att fortsätta till högskolestudier.

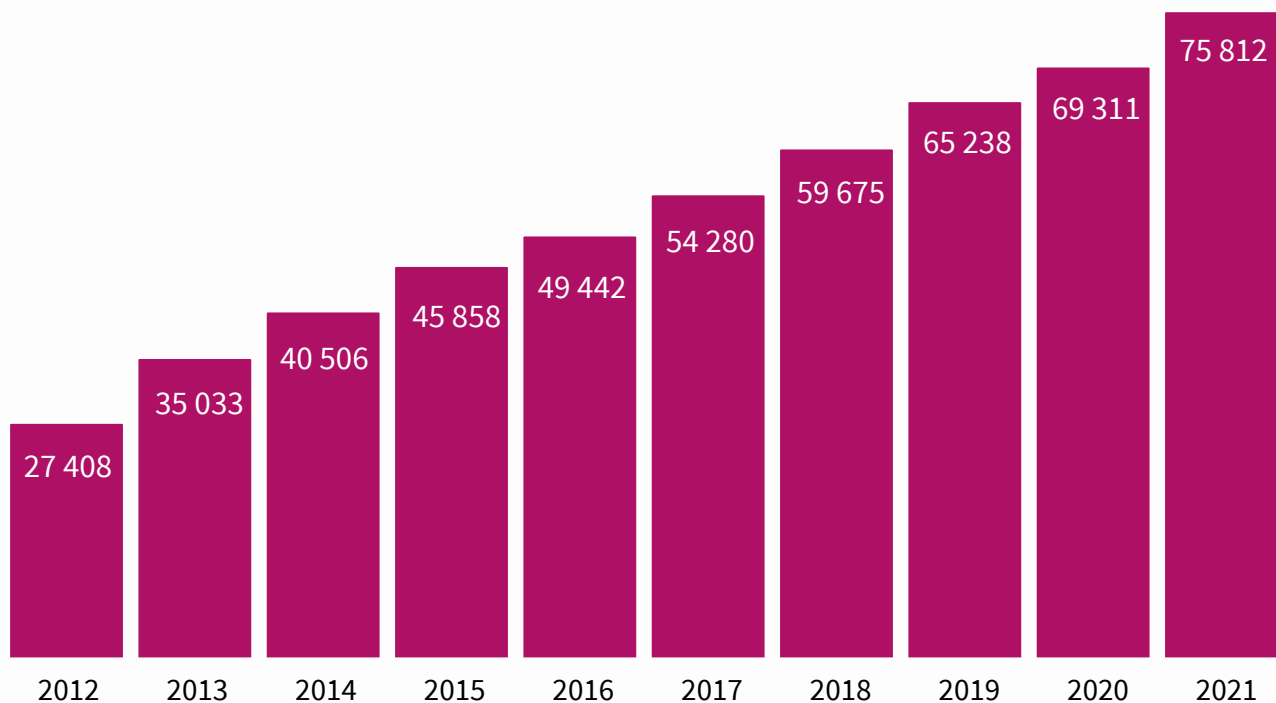
Nuläge:

- För närvarande har omkring 15 procent av dem som övergår från den grundläggande utbildningen till yrkesutbildning inte tillräckliga läs-, skriv- och matematikkunskaper för att avlägga sina studier. (Källa: Nationella centret för utbildningsutvärdering)
- Redan en av sex grundexamensstuderande inom yrkesutbildning behöver särskilt stöd eller krävande särskilt stöd.
- Ångesten hos studerandena inom yrkesutbildning har ökat med 50 procent under coronatiden. (Källa: Enkäten Hälsa i skolan 2021)

AMKE:s lösningar:

- Det behövs en pedagogisk och funktionell reform av småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen.
- Studerandevårdens tjänster ska genomföras som närtjänster som en del av social- och hälsovårdstjänsternas genomförande. Tjänsterna bör också riktas till den unga personens familj.
- Terapigarantin ska lösa ungdomarnas psykiska problem.

ELEVER I FÖRSKOLAN OCH DEN GRUNDLÄGGANDE UTBILDNINGEN SOM HAR FÅTT INTENSIFIERAT OCH SÄRSKILT STÖD

KOMPETENSUTVECKLINGEN BEHÖVER SINA RESURSER

Finansieringen ska vara tillräcklig och stödja den långsiktiga utvecklingen av yrkesutbildningen.

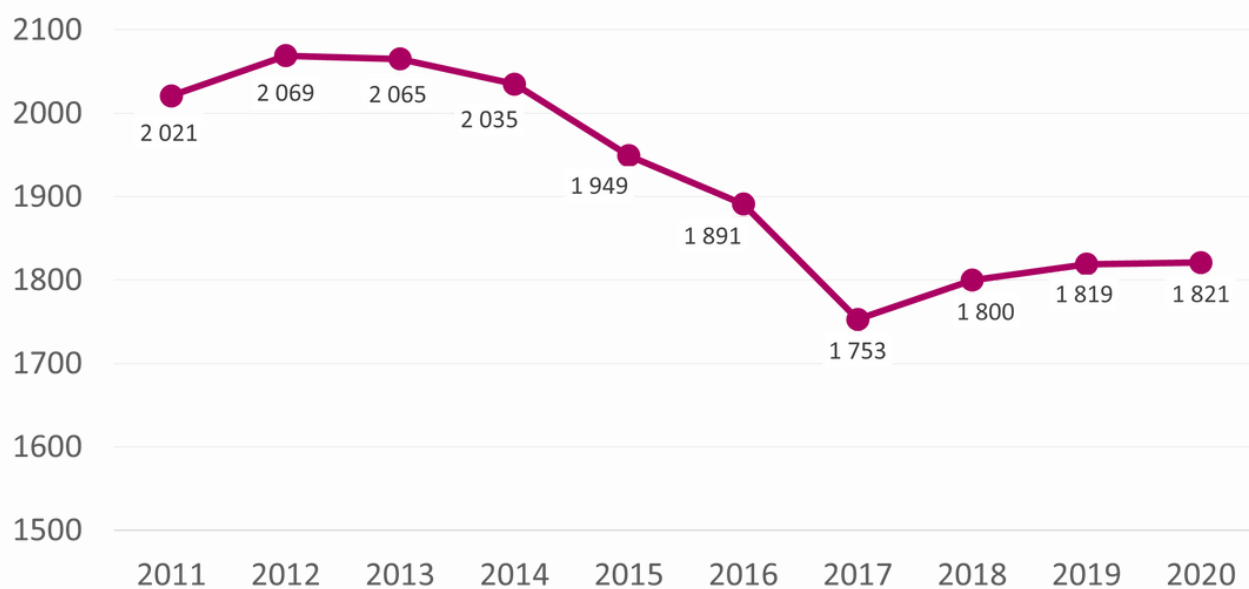
Nuläge:

- Utvidgningen av läroplikten, coronaviruset, effekterna av kriget i Ukraina samt den ökande bristen på arbetskraft utmanar de ekonomiska verksamhetsförutsättningarna.
- Under de senaste åren har finansieringskriterierna ändrats ständigt, och andelen tidsbestämd finansiering är betydande.
- Finansieringssystemet är komplext eftersom det innehåller mer än 40 faktorer.
- Kontinuerliga ansökningar om finansiering sysselsätter människor och hindrar ett effektivt genomförande.

AMKE:s lösningar:

- Finansieringsnivån ska bibehållas åtminstone på 2023 års nivå med beaktande av ökningen av den allmänna kostnadsnivån.
- Resurserna för den livslånga inläringen ska säkerställas för att svara på bristen på arbetskraft och omvälvningen i arbetet.
- Finansieringsmodellen behöver förtydligas.
- Små kunskapshelheter ska inkluderas i finansieringsmodellen.
- Ansökningarna om finansiering ska förenas genom att dela ut så mycket av finansieringen som möjligt med allmän täckning.
- Registreringsskyldigheterna i anslutning till PUK ska minskas för att ge lärarna tid att undervisa.

REELLA DRIFTSUTGIFTER FÖR YRKESUTBILDNING (MEUR) 2010–2020

FORSKNINGS-, UTVECKLINGS- OCH INNOVATIONSVERKSAMHET ÄR EN DEL AV YRKESUTBILDNINGEN

Rollen av forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamheten inom yrkesutbildningen ska stärkas. Lagstiftningen ska identifiera yrkesutbildningen som en del av FoUI-ekosystemet.

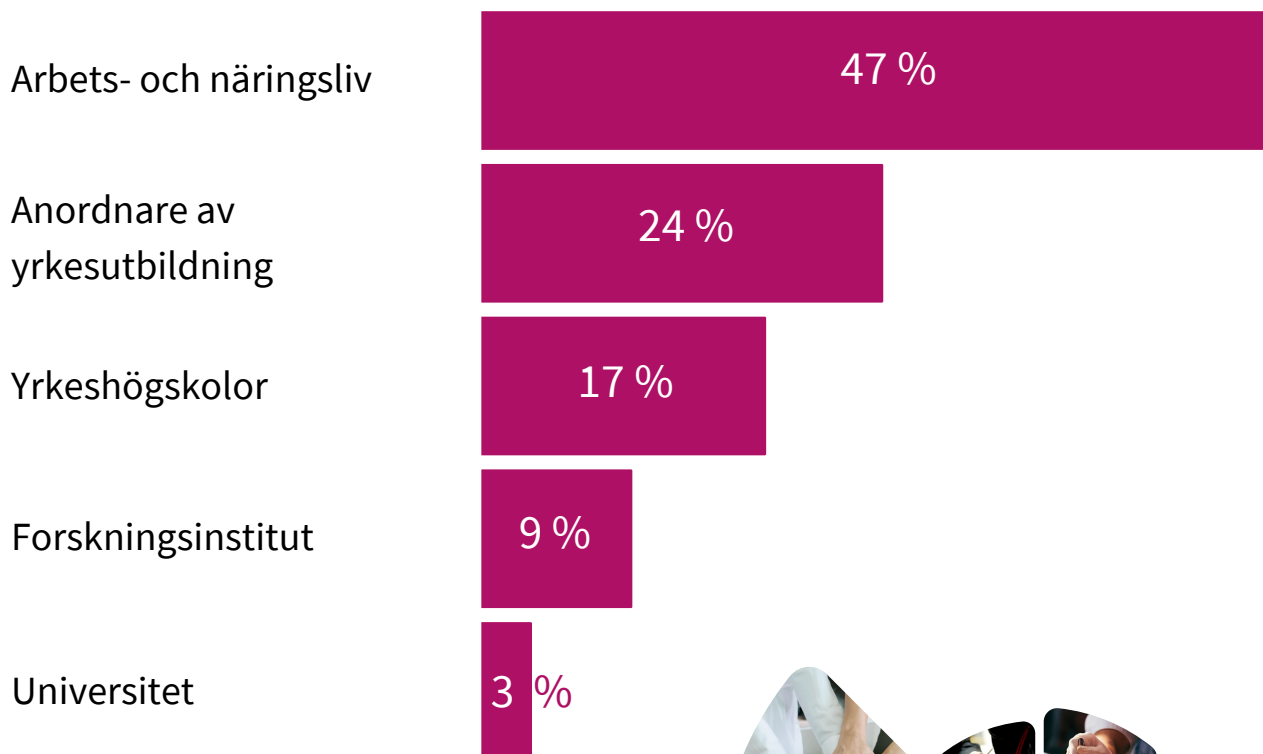
Nuläge:

- 81 procent av anordnarna av yrkesutbildning bedriver FoU-verksamhet. 80 procent uppskattar att dess roll i verksamheten ska fortsätta att växa under de kommande fem åren.
- Anordnarna av yrkesutbildning utför FoU-samarbete särskilt med små och medelstora företag. (Källa: AMKE:s FoU-enkät 2022)

AMKE:s lösningar:

- Lagstiftningen om FoUI-verksamhet bör möjliggöra yrkesutbildning FoUI-verksamhet i samarbete med arbets- och näringslivet och högskolorna.
- Finansieringsinstrument ska stödja FoU-samarbetet mellan yrkesutbildningen, högskolorna och arbetslivet.
- Mervärdesskatten på strukturfonder ska kompenseras till anordnarna av yrkesutbildning för självfinansieringens del på samma sätt som till yrkeshögskolorna.

DE VIKTIGASTE SAMARBETSPARTNERNA TILL ANORDNARE AV YRKESUTBILDNING INOM FOU-VERKSAMHET

ETT OMFATTANDE NÄTVERK FÖR YRKESUTBILDNING ÄR EN FÖRUTSÄTTNING FÖR OMRÅDENAS LIVSKRAFT

Tillgången på och tillgängligheten till yrkesutbildning ska säkerställas regionalt i takt med förändringarna i befolkningsstrukturen.

Nuläge:

- *Hälften av dem som slutför den grundläggande utbildningen väljer yrkesutbildning. Nästan var tionde person i arbetsför ålder deltar årligen i yrkesutbildning. (Källa: Vipunen)*
- *Personer som slutför sin examen inom yrkesutbildningen spelar en viktig roll för utvecklingen av arbetsmarknaden och arbetslivet i många regioner. De som har slutfört yrkesutbildningen är trognare mot sin hemtrakt än de som har slutfört en högskoleexamen. (Källa: Sitra 2021)*

AMKE:s lösningar:

- Yrkesutbildningen ska utvecklas som en separat form av utbildning baserad på flerproducentmodellen.
- Samarbetet mellan yrkesutbildningen, gymnasieutbildningen och högskoleutbildningen ska utvecklas till förmån för alla parter.
- Processen för tillstånd att anordna examina ska underlättas för att möta behoven i en föränderlig verksamhetsmiljö.
- Digitala inlärningsmiljöer och -lösningar ska utnyttjas mångsidigt och inläringen i arbetslivet ska också stärkas.
- Det mångsidiga utbudet av yrkesutbildning ska utnyttjas fullständigt i reformen av arbets- och näringstjänsterna 2024.

I ARBETSRELATERAD INVANDRING BEHÖVS YRKESUTBILDADE PERSONER

Utbildnings- och sysselsättningsstigarna för invandrare som kommer till Finland och för den befintliga befolkningen med främmande språk som modersmål ska göras smidigare.

Nuläge:

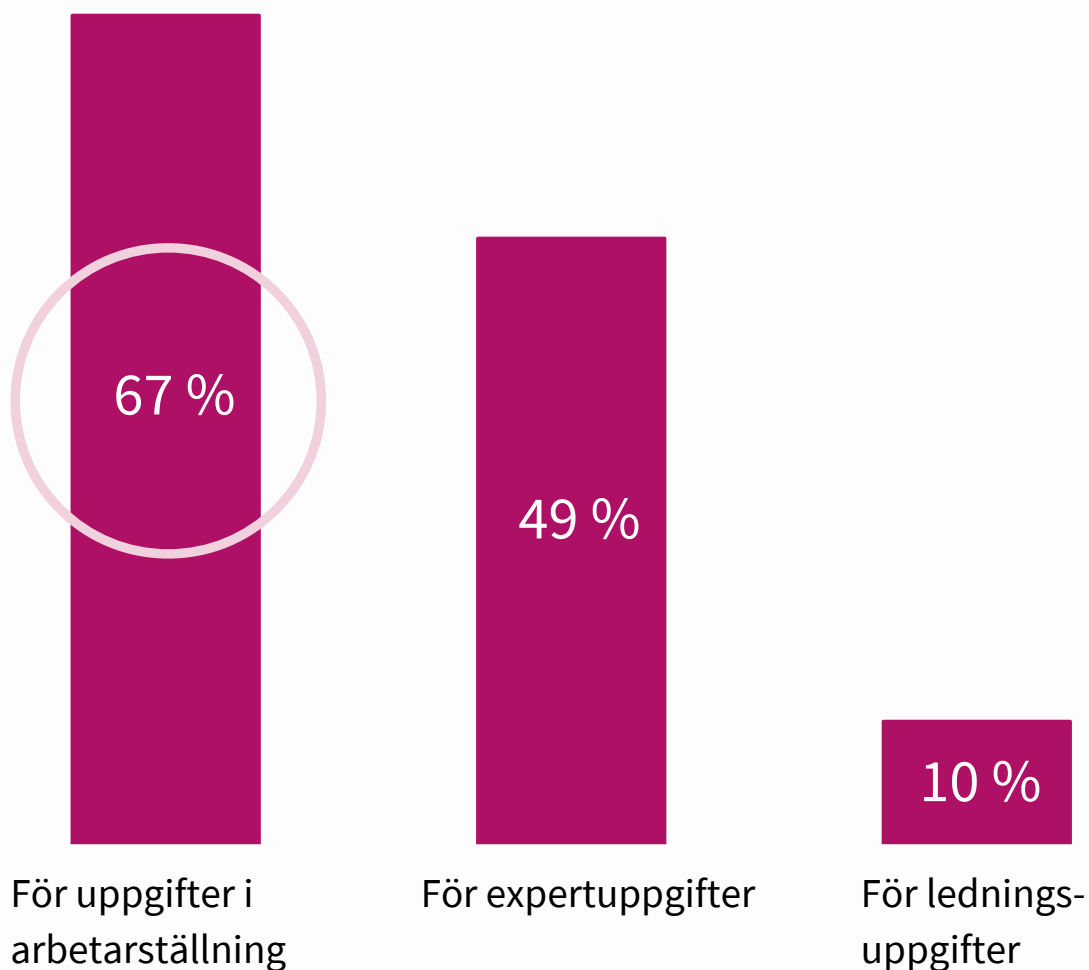
- 68 procent av företagens internationella rekryteringsbehov gäller yrkesverksamma. (Källa: Centralhandelskammaren 2022).
- Yrkesutbildning stöder invandrarnas kunskaper, integration och sysselsättning. 44 000 studerande med främmande språk som modersmål deltog i yrkesutbildning 2020. Deras andel har mer än fördubblats under de senaste tio åren. (Källa: Vipunen)

AMKE:s lösningar:

- Kunskaperna hos anordnarna av yrkesutbildning ska utnyttjas vid integrationsutbildningen och reformen av arbets- och näringstjänsterna 2024.
- UKM ska bevilja tillstånd till examensutbildning på främmande språk när anordnaren av utbildningen och regionens arbets- och näringsliv har visat att det behövs.
- Uppdragsutbildningar inom EU/EES och avgifter som tas ut av studerandena ska tillåtas vid utbildningsexport.
- Studerandena inom yrkesutbildning från tredje länder ska få uppehållstillstånd för hela studietiden.
- Arbetet för internationella talangers attraktionskraft som har fokuserat på högutbildade personer ska utvidgas till yrkesverksamma.

FÖRETAG SÖKER FRÄMST UTLÄNDSKA TALANGER FÖR UPPGIFTER I ARBETARSTÄLLNING

MER ÄN 60 PROCENT AV PERSONERNA I ARBETSFÖR ÅLDER SKA DELTA I UTBILDNING VARJE ÅR

Varje person i arbetsför ålder har möjlighet att utveckla sina yrkeskunskaper under hela sin karriär.

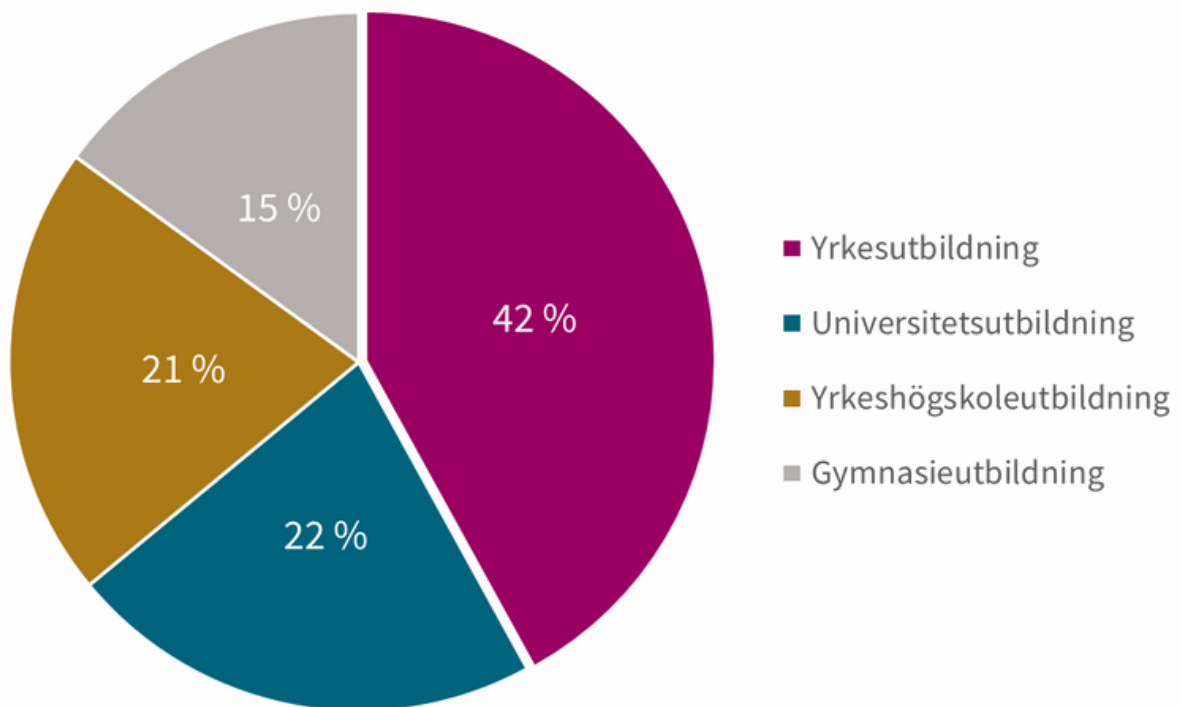
Nuläge:

- Vuxenbefolkningens kunskapsnivå har börjat sjunka. (Källa: PIAAC-undersökningen)
- Vuxenbefolkningens utbildning är koncentrerad på samma individer.
- Behoven av livslång inlärning ökar snabbare än resurserna som allokeras till dem.

AMKE:s lösningar:

- Finansieringssystemet för livslång inlärning (Statsandelssystemet, Servicecentret för kontinuerligt lärande och sysselsättning, sysselsättningstjänster) är tillräckligt finansierat.
- Skapa en digital tjänsteplattform för livslång inlärning som erbjuder alla tjänster.
- Göra handlednings- och rådgivningstjänsterna proaktiva och lättillgängliga.

DET FINNS NÄSTAN LIKA MÅNGA STUDERANDE INOM YRKESUTBILDNING SOM INOM HÖGSKOLEUTBILDNING

DIGITALISERINGEN ÄNDRAR UTBILDNINGEN OCH ARBETSLIVET

Yrkesutbildningen behöver sin egen digitala vision i ett omfattande samarbete.

Nuläge

- *Koski-tjänsten är ännu enkelriktad och betjänar främst myndigheterna.*
- *Digitala färdigheter behövs i allt högre grad i arbetslivet och på fritiden.*
- *Av utbildningar krävs flexibla former av genomförande som inte beror på tid och plats.*
- *Lärandeanalysens roll växer avsevärt inom yrkesutbildningen.*

AMKE:s lösningar:

- *Lärandeanalys ska utnyttjas både i individens inläring och vid utveckling av utbildning.*
- *Anordnare av utbildning ska ges omfattande tillgång till Koski-uppgifter via gränssnittet för att stödja kunskapsbaserad ledning.*
- *Tjänsten Koski ska göras tillgänglig i stor utsträckning för arbetssökande och arbetsgivare för att främja sysselsättning i enlighet med principen My Data.*

YRKESUTBILDADE PERSONER HAR NYCKELROLL I HÅLLBAR UTVECKLING OCH GRÖN ÖVERGÅNG

Anordnare av yrkesutbildning främjar hållbar utveckling och den gröna övergången i all sin verksamhet.

AMKE:s lösningar:

- Hållbar utveckling och grön övergång ska inkluderas i alla yrkesexamina och allt undervisningsinnehåll.
- Målet med inlärningsmiljöerna och -verktygen samt i verksamheten är koldioxidneutralitet.
- Lösningar i anslutning till grön övergång utvecklas och genomförs i samarbete med arbetslivet och högskolorna.

VISION: YRKESKOMPETENS BYGGER FRAMTIDEN

Yrkesutbildningen är en föregångare i reformen av inläringen och arbetslivet. Utbildningen stärker de grundläggande färdigheter som behövs på jobbet och i livet. Flexibla studievägar beaktar olika livssituationer och ger möjlighet att utvecklas till en stolt talang. Den livslånga inläringen fortsätter och gör karriärer mångsidigare.

Yrkesutbildningen spelar en central roll i livskraften i sitt verksamhetsområde. En kontinuerlig dialog med arbetslivet och intressegrupperna säkerställer tillgången på arbetskraft, förnyelsen av verksamheten och att examina och studerandenas kunskaper motsvarar arbetslivets behov. Verksamhet som uppskattar den lärandes kunskaper ökar proaktiviteten och skapar ny företagsamhet.

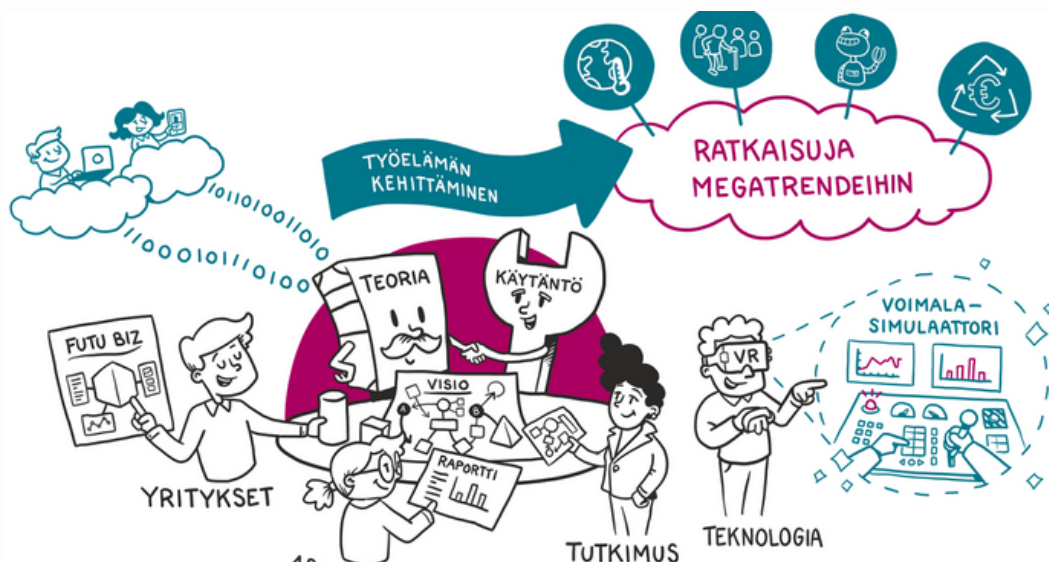
Yrkesutbildningen spelar en central roll som utvecklare av arbetslivet. Yrkesutbildningen sammanför företag, experter på olika utbildningsnivåer, ny teknologi, forskningsdata och praktiska färdigheter.

Nätverksliknande yrkesutbildning som utnyttjar digitalisering och teknologi och som bygger arbetslivssamarbete är inte beroende av egna inlärningsutrymmen.

Yrkesutbildningen utvecklar och genomför hållbara lösningar till dagens och framtidens stora samhällsliga utmaningar.

Gemensam yrkeskompetens leder till en bättre morgondag.

Läs mer om yrkesutbildningens vision: <https://www.amke.fi/ajankohtaista/visio.html>

AMKE

September 2022

Ammattiosaamisen kehittämissyhdistys AMKE

Publikationens layout
Marita Hanssen AMKE